

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Forsvars-, Samfundssikkerheds- og Beredskabsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 2. juni 2025
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsnr.: 2025-06702
Dok.: 3742585

Besvarelse af spørgsmål nr. 183 til L 188 fra Folketingets Forsvars-, Samfundssikkerheds- og Beredskabsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 183 til L 188, som Folketingets Forsvars-, Samfundssikkerheds- og Beredskabsudvalg har stillet til forsvarsministeren og justitsministeren den 26. maj 2025.

Peter Hummelgaard

/

Morten Holland Heide

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

**Spørgsmål nr. 183 til L 188 fra Folketingets Forsvars-,
Samfundssikkerheds- og Beredskabsudvalg:**

”Da øverstbefalende på baser verden over har ret til at ægtevie folk på deres base, vil dette også kunne ske på amerikanske baser i Danmark. Hvis der finder en vielse sted med en mindreårig på et amerikansk baseområde i Danmark, vil Danmark så kunne retsforfølge denne for overgreb på barnets rettigheder? Hvis den mindreårige er dansk, og sammen med sin nye ægtefælle rejser til USA fra basen (altså udenom danske myndigheder), hvordan kan det danske retssystem så sikre dette barns rettigheder, når først denne person er i USA? Ministrene bedes aftale indbyrdes, hvem af ministrene, der besvarer spørgsmålet?”

Svar:

1. Danmarks mulighed for at retsforfølge afhænger af, om der er dansk straffemyndighed. Der er fastsat særlige regler om straffemyndighed i NATO SOFA og forsvarssamarbejdsaftalen for så vidt angår strafbare lovovertrædelser på dansk område, som er begået af medlemmer af de amerikanske styrker eller disses pårørende.

Hvis en lovovertrædelse er strafbar efter både dansk og amerikansk ret, følger det af de gældende NATO-regler, at USA har fortrinsret til at udøve straffemyndighed over medlemmer af de amerikanske styrker, når lovovertrædelsen er begået som led i tjenesten eller mod medlemmer af de amerikanske styrker, deres pårørende, amerikansk ejendom eller sikkerhed, jf. NATO SOFA artikel VII, stk. 3, litra a, nr. i-ii. Danmark har som udgangspunkt fortrinsret til at udøve straffemyndighed i alle andre tilfælde, jf. artikel VII, stk. 3, litra b, herunder over for pårørende, der ikke er medlemmer af de amerikanske styrker, uanset karakteren af den strafbare lovovertrædelse.

Efter NATO SOFA artikel VII, stk. 3, litra c, kan det land, der har fortrinsret til at udøve straffemyndighed, beslutte at frafalde sin fortrinsret. Danmark har i overensstemmelse hermed med forsvarssamarbejdsaftalen frafaldet sin fortrinsret til at udøve straffemyndighed over medlemmer af de amerikanske styrker for strafbare lovovertrædelser begået uden for tjenesten, jf. aftalens artikel 12, stk. 1, 2. pkt. De danske myndigheder kan dog i konkrete tilfælde af særlig vigtighed for Danmark vælge at tilbagekalde frafaldelsen, jf. aftalens artikel 12, stk. 1, 3. pkt.

Hvis en lovovertrædelse kun er strafbar efter dansk ret, følger det af de gældende NATO-regler, at Danmark har udelukkende (eksklusiv) straffemyndighed, jf. NATO SOFA artikel VII, stk. 2, litra b. Om en handling kun er strafbar efter dansk ret vil blive vurderet konkret i samarbejde mellem danske og amerikanske myndigheder, hvis der måtte opstå en sag.

Det bemærkes i øvrigt, at det følger af NATO SOFA artikel VII, stk. 4, at de særlige jurisdiktionsregler i artikel VII, stk. 1-3, ikke giver de amerikanske militære myndigheder nogen adgang til at udøve straffemyndighed over personer, der er statsborgere i eller har fast bopæl i Danmark, medmindre de er medlemmer af de amerikanske styrker. Forsvarssamarbejdsaftalen ændrer ikke herved og fastsætter ikke i øvrigt regler om amerikansk straffemyndighed over danske borgere eller personer med fast bopæl i Danmark.

2. Det fremgår af ægteskabslovens § 2, at den, som er under 18 år, ikke må indgå ægteskab.

Det fremgår i forlængelse heraf af straffelovens § 260 a, stk. 1, at den som forestår en religiøs vielse uden borgerlig gyldighed eller indgåelse af et andet ægteskabslignende forhold med en person under 18 år, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år. Det fremgår af bestemmelsens stk. 2, at den, som lader sit barn indgå i en religiøs vielse uden borgerlig gyldighed eller i et andet ægteskabslignende forhold, og den, som efter at være fyldt 18 år frivilligt indgår i en religiøs vielse uden borgerlig gyldighed eller i et andet ægteskabslignende forhold med en person under 18 år, straffes på samme måde.

Justitsministeriet er ikke bekendt med amerikansk ægteskabslovgivning, men det fremgår bl.a. af forsvarssamarbejdsaftalens artikel 1, stk. 2, at alle aktiviteter skal udføres med fuld respekt for Danmarks lovgivning.

3. Det bemærkes i øvrigt, at det fremgår af forsvarssamarbejdsaftalens artikel 13, stk. 2, at i overensstemmelse med gensidigt fastlagte procedurer skal et medlem af de amerikanske styrker eller en pårørende, som efterforskes eller venter på at blive stillet for retten af de danske myndigheder, efter anmodning fra de amerikanske militære myndigheder forblive eller placeres under de amerikanske militære myndigheders

kontrol, indtil sagen (herunder en eventuel ankesag) er endeligt afsluttet, og at de danske myndigheder skal tage de nødvendige skridt for at sikre dette. I sådanne tilfælde skal de amerikanske militære myndigheder sikre, at medlemmet af styrken er til stede under sådanne sager, og efter bedste evne sikre, at et medlem af det civile element eller en pårørende er til stede under enhver sag ved de danske myndigheder, hvor den pågældendes tilstedeværelse er påkrævet. Hvis en dansk retssag endnu ikke er afsluttet inden for et år fra dens indledning, bortfalder de amerikanske militære myndigheders forpligtelser efter denne bestemmelse. Denne frist kan i særlige tilfælde forlænges efter aftale mellem de amerikanske militære myndigheder og de rette danske myndigheder.

4. Danmark og USA har indgået en udleveringsaftale af 23. juni 2005. Af artikel 10 i denne aftale fremgår det, at afgørelsen af, om en anmodning om udlevering skal imødekommes, skal træffes i overensstemmelse med den anmodede stats lovgivning.

Hvis en person er mistænkt eller sigtet i en dansk straffesag, kan Rigsadvokaten efter omstændighederne anmode domstolene om at udstede en arrestordre om udlevering af den pågældende fra USA. Udleveringen fra USA vil afhænge af amerikansk lovgivning, jf. det ovenfor anførte om artikel 10 i udleveringsaftalen mellem Danmark og USA.